ԱՄՈՒԼ

ՀԱՆԳԷՍ ԱԶԳԱՅԻՆ

Ամսոյ իւրաքանչիւր շրջանը 32 օրինակ է։
Տարագրութեան տեղն է Կ. Պոլիս, Մեծ Նոր խան վերի յարկ Թիւ 6։
Դուրս կթողլիք փոստային ծախքը առնողին վրայ է։

Շրջանին գինը կէս Օսմ. ոսկի 50
Մէկ Թիւը դահեկան արծաթ 2
Անհատ համակ չընդունուիր։ — Ծանուցման տողը 3

ԹԻՒ 954 ԺԴ ՏԱՐԻ ՇՐՋԱՆ ԺԹ. 1882 ՇԱԲԱԹ 16 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ ՆԻՒԹՈՑ

Ազգային ժողով։ — Պաշտօնական Ծանուցում Ազգ. Պատրիարքարանի։ — Հատընտիր Բարոյականք։ — Բաղդին փոփոխութիւնը։ — Հարցում մը։ — Չնկուցում։ — Զուարճալիք։ — Պաշտօնական Ծանուցում Գաւ. Վարչ. Եօզղատու — Գաթիկ եւ Ֆիլօ, — Նամակ մը։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԺՈՂՈՎ

—

Ս. յս հինգշաբթի օր Ազգ. ժողովը իր դռնփակ նիստ գումարեցաւ ի Մայր եկեղեցի, ընդ նախագահութեամբ Իղմիրլեան Գեր. Մատթէոս եպիսկոպոսի և ընդ ատենապետութեամբ Տօքթէօր Թիրեաքեան էֆէնտիի և ի ներկայութեան 55 երեսփոխանաց։

Տ. Ատենապետը նախ Դ. նստի ատենադպրութիւնը պատրաստուած չըլլալը ծանուցանելով յայտնեց թէ Ատենական գործողութիւններ չպիտի կատարուին. յետոյ Տ. Մ. Զօպանեանի, Մէրճէմ-Գիւղի, Փափազեանի և Նորատունկեանի կողմանէ, ինչպէս նաև ատոն և մէկ երեսփոխանաց և քսան և մէկ երեսփոխանաց կողմանէ առորագրեալ մէյ մէկ բողոքագիր մատուցուած ըլլալը յայտնելով անոնց ընթերցում տուել առաջարկելով. թէպէտ երեսփոխանաց մեծ մասը այդ առաջարկին դէմ կեցաւ, բայց ոմանք ալ, ընդ այս և մեք, պահանջեցին զանոնք սել։

Ահա այդ բողոքագրոց պարունակութիւնը, որոց ընթերցումը մեծ աշմուկներու և խառնաշփոթութեանց տեղի տուաւ։

Տ. Մ. Զօպանեան. որ ժողովոյ Ը. Ատենադպիրն է, կը բողոքէր վերջին նստի որոշման դէմ, ատեանը փակուելէ վերջ տրուած համարելով և երեսփոխանութենէն կը հրաժարէր։

Տ. Յ. Մէրճէմ—Գիւղի վեց երեսէ բաղկացեալ բողոքախառն հրաժարականաւ մը կը յայտնէր թէ ժողովը երէք ամսէ ի վեր ձախող որոշումներ տուած էր Ս. Պատրիարքի հրաժարականը ընդունելով, վարչական հին դրութեան յարելով, և նաև և բացի այս զանազան պատճառներէ, իր ծանրահոգ գործերն չներելով այլ ևս իրեն չարունակել երեսփոխանական պաշտօնն, իր հրաժարականը կը մատուցանէր։

Տ. Ս. Փափազեան դիտողագրով մը խիստ մեղմօրէն և նուրբ քաղաքականութեամբ կը բողոքէր նոյնպէս վերջին ժողովոյ որոշման դէմ և կառավարկէր անվաւեր համարիլ զայն։

Յ. Նորատունկեան Տ. Փափազեանի կը ձայնակցէր։

Ցետոյ և մէկ երեսփոխանք որոնք վերջին նստին ներկայ գտնուած էին, ապօրէն կը նկատէին նոյն նստին որոշումն, իրենց մեկնելէ վերջ տրուած ըլլալուն համար, իսկ քանի և մէկ երեսփոխանք որք նոյն նստին բացակայ էին, բարեմիտ երեսփոխանաց ոմանց հաւատաք ընծայելով կարծած էին թէ նոյն որոշումը նստին փակումէն վերջ տրուած էր և օրս կարգէն դուրս խնդիր մը նկատելով զայն կը բողոքէին նոյն որոշման դէմ, իրրև բացակայ երեսփոխանաց դրկանք մը համարելով։

Ս. յս բազմաթիւ բողոքագրոց Տ. Ատենապետն համոզիչ կերպով պատասխաններ հետևեալ խօսքերով.

«Պոտանը փակուած չէր բնաւ այն որոշումը տրուելէ առաջ, հետևաբար Տ. Զօպանեան իրաւունք չունի բողոքելու այդ մասին, որովհետև նոյն օրը

տեղապահական գործերը ունենալը յայտնելով՝ կանուխ մեկնած էր ժողովէն ։

«Նոյնպէս Տ. Ց. Մէրճէմ—Գուլի , Ս. Փափազեան , Յ. Նորատունկեան , ինչպէս նաև ժողովէն կանուխ մեկնող և ժողովէն բացակայ գտնուող երեսփոխանք իրաւունք չունին վերջին նստի որոշումը անվաւեր և ապօրինաւոր համարելով՝ անոր դէմ բողոքելու , վասն զի ըստ տրամադրութեան ներքին կանոնադրի , քսան և չորս ձայնից միաբանութեամբ սոյն որոշումը վաւերական է և օրինաւոր . հետևաբար , այդ բողոքագրերն վիճաբանութեան չեն կըրնար ենթարկուիլ և իրրև չեղեալ պէտք է նկատուին ։ Իսկ բացակայ երեսփոխանաց ալ կը յիշեցնեմ այն օրէնքն որ կը տրամադրէ թէ բացակայ երեսփոխան մը նոյն նստին մէջ տրուած որոշման դէմ բողոքելու իրաւունք չունի ։

Տ. Ատենապետի վերոյիշեալ խօսքերէն ժողովականք յոյժ գոհ եղան ,, և թէպէտ ոմանք կառաջարկէին այդ բողոքագրերը Նախաձեռնութեան դիւանին յղել , բայց չընդունելով՝ 31 քուէով որոշուեցաւ սոյն բողոքները իրրև չեղեալ համարիլ նախավճռով մը ։

Տ. Գ. Էքսէրճեանի և Ն. Գարագաշի կողմանէ եկած մէկ դրութիւնը որ կառաջարկէր ժողովոյ նստերը փոխանակ Հինգշաբթիի՝ Ուրբաթ օրերն ընել՝ Նախաձեռնութեան դիւանին յղուեցաւ ։

Ժողովը օրակարգին անցնելով՝ Տ. Ատենապետն յայտնեց թէ Քաղաքական ժողովոյ ցանկն այսչափ սուղ ժամանակի մէջ պատրաստելն անկարելի եղած էր , միայն եկեղեցական Համագումար ժողովոյ պատրաստած ցանկը ներկայեց ժողովին ։

Ս. յս նշանաւոր ցանկը ջերմ վիճաբանութեանց դուռ բացաւ և ժողովոյ բարեկարգութիւնը պահ մը խանգարելու պատճառ եղաւ ։

Ոմանք կառաջարկէին զայն իւր թերութիւններով հանդերձ ընդունիլ «ցաւօք որտի» , իսկ այլք սաստիկ կը պնդէին մերժել . առարկելով թէ այդ ցանկը նենդութեամբ պատրաստուած էր և թէ չատ մը բարձրաստիճան եկեղեցականաց անուննները չեմք գիտեր ինչ մտնաւոր նպատակաւ դուրս ձգուելով՝ աննշան եկեղեցականք ընտրուած էին և հակառակ Սահմանադրութեան օրինաց , անպաշտօն եպիսկոպոսաց տեղ , վիճակաւոր եպիսկոպոսներ ցանկին մէջ դրուած էին . բացի այս և ասոնց նման օրինաւոր դիտողութիւններէ , Հանդիսիս խմբագիրը աւելցուց թէ բարձրաստիճան եկեղեցականաց ոմանց հրաւիրագիր անգամ ղրկուած չէր , դէթ ի պատիւ իրենց անթիւ ծառայութեանց , ինչպէս Ն. Աբգարեպիսկոպոս Վարժապետեանի , Գեր. Տ. Յովհաննէս Մկրեանի և այլն .

Աւելորդ չէ նաև յիշել թէ սոյն ցանկին պատրինաւորութիւնը հաստատելու համար Տ. Կ. Իւթիւճեան և Սուրէնեան յայտնեցին թէ Համագումար ժողովոյ նիստէն առաջ մի քանի եկեղեցականք նիստ մ՚ընելով , Իզմիրլեան Սրբազանի խորհրդով որոշեր են բնաւ քուէ չտալ Գեր. Խորէն Արքեպիսկոպոս Նար պէյի , Սիմէն Սրբազանի , Եղիշէ վարդապետի և Մկրեան Հօր , զանոնք եկեղեցականութեան թշնամի նկատելով ։

Ս. յս եղելութիւնը վահան վարդապետ Պարտիզակցի ժողովէն առաջ հաղորդեր է Տ. Ծուրէնեանի , ինչպէս նաև անանուն վարդապետ մը Մասիսի խմբագրութեան ։

Գոհ եմք սակայն որ Գեր. Իզմիրլեան Սրբազան յատենի ժողովոյ բացատրեց թէ ինք բնաւ դիտակից չէ այդպիսի դաւադրութեան մը և քննութիւն պահանջեց այն անձանց դէմ որք այդ տեսակ խօսքերով իւր պատիւը արատաւորել կը փորձեն ։

Ժողովը այս մանրամասնութեանց տեղեկացեալ վերջ պարտաւորեցաւ , յետ երկար վիճաբանութեան միաձայնութեամբ յետս դարձնել յուղարկութիւն Համագումար ժողովոյ պատրաստած ցանկը որ այնչափ գայթակղութեանց պատճառ եղած էր ։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ԾԱՆՈՒՑՈՒՄՆ Ա.ԶԳ. ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԻ

Ազգային Պատրիարքարանս Հոկտեմբեր 13 թուագիր մի հեռագիր ստացաւ ի Ս. Էջմիածնէ՝ ծանուցանող որ Գէորգեան ճեմարանին աշակերտաց թիւն արդէն ամբողջացած է , հետևաբար ի Ս. Էջմիածին ղրկուելիք աշակերտաց մեկնումն պէտք է կասեցնել եւ դայս ազգային լրագրաց միջոցաւ հրատարակել ի գիտութիւն ժողովրդեան ։

Ծանուցանեմք դայս ի տեղեկութիւն Պօլսեբնակ եւ դաւառաբնակ մերազնեայ ժողովրդեան ։

14 Հոկտ. 1882 Պատրիարքական Փոխանորդ

Կ. Պոլիս ԳԷՈՐԳ Ե. Վ. ԲՈՒՅՃՈՒՔԼԵԱՆ

—o—

. . . Խմբագիր ։

Վանայ բնիկ Շատախցի Մ. Պետրոսեան Յովհաննէս ասնուն աղգայինն հինգ ամաց հետէ անյայտ եղած լինելով Ազգային Պատրիարքարանն արժան դատած է հրատարակութեամբ յանձնարարել առ արդոյ Ազգայինս , որպէս զի երէ

յիշեալին ուր, ոգի կամ մեռեալ լինելու մասին ունին ինչ տեղեկութիւն, բարեհաճին ծանուցանել։

Ուղղելով եւ առ Մեծապատուութիւն ձեր որ բարեհաճի իւր պատուական թերթի մէջոցաւ հրատարակել։

Մնամ աղօթարար

5 Հոկտ. 1882 Պատրիարքական փոխանորդ

ԳԷՈՐԳ Ե. Վ. ՐՈՒՄՃՈՒԳԼԵԱՆ

ՀԱՏՐՆՏԻՐ ԲՂՐՈՑԱԿՆԵՐ

Ոչինչ աւելի սուղի կը նստի, քան ըսել ինչ որ այլք կը խորհին։

* * *

Երջանկութիւնը կը համախմբէ, իսկ թշուառութիւնը կը միացնէ։

* * *

Համեստութեան հուրը կուսի մը ճակտին վրայ, խոստովանութեան մը դէմ քող մ'է։

* * *

Երբ սրտերը իրարու կը հարին՝ մեւնոյն տկարութեան մէջ միմեանց կը հանդիպին։

* * *

Մեր սրտերուն մէջ բարութենէ աւելի փափաք կայ։

* * *

Խիղճը չատ խելացի ընկեր մ'է։

* * *

Կիները կը չնորհեն այն բանը միայն, որմէ իրենք չատ չունին։

* * *

Կեղծաւորներուն հաւատաք մի ընծայեր. — լաւ խորհուրդ, բայց ի՞նչ բանով պիտի ճանչնամ կեղծաւորը։

* * *

Խենդի մը հանդիպողները կը խնդան, բայց երբ չատ խենդեր ըլլան՝ իրար կը չնորհաւորեն։

* * *

Երբեմն մեր յաւակութեամբք թշուառ կըլլանք, բայց միշտ այնպէս կը կարծեմք զմեզ։

* * *

Առաջին տեսութեամբ երկու սրտեր զիրար կը ճանչնան եւ երկու մտքեր զիրար կը գուշակեն։

* * *

Իւր հաշուեկշիռը պատրաստելէ առաջ, մարդ հարուստ կը կարծէ ինքզինքը։

* * *

Մահը առնելը զայն մտքէն հանելու արհեստն է։

* * *

Կուզես որ դովուիս, սիրուիս եւ փառաւորուիս։ վըճարէ։

* * *

Մենք մեր դործոց մէջ կը տեսնենք ինչ որ կայ, այլք կը տեսնեն ինչ որ չկայ։

* * *

Ամուսնիլ մը աւելի հաճելի է ոչ թէ սերահարի մը անձը, այլ անոր դտնուած վիճակը։

* * *

Կանայք իրենց արժէքը կորուսած տեղ միայն կսկսին դիտնալ թէ ինչ արժէք ունեցած են, դժբաղդաբար չենդդար իրենց կրած փոփոխութիւնը։

* * *

Ցանօթ տան մը մէջ աւելի գիւրութիւն կայ գործելու։

* * *

Մեզ պատահած դժբաղդութեան մը լուրը արդէն մեզ համար մխիթարութիւն մ'է։

* * *

Երբ անձիդ հոդ կը տանիս՝ կրնաս բժիշկներու թշնամի ըլլալ։

* * *

Փոփոխամտութիւնը կանանց դրամագլուխն է. եւ սուտը անոնց գործիքը։

* * *

Օձրը կենաց տարրն է, վերցուր զայն եւ պիտի դտնես ոչինչ։

* * *

Աղքատութեան մէջ, գիտցողը կը մոռնայ ինչ որ դիտէ։

* * *

Ցամոյրէ մուչտակովդ ներկայացիր — սեղանին գլուխն ես, ցնցոտիով երեսցիր — դրնէն պիտի ճամբուիս։

* * *

Կուզես որ խօսուիս՝ նայէ որ դուռ քու վրադ չխօսիս։

* * *

Պարկեշտութիւնը այն միակ զարդն է որ կարենայ աղջկանց (ինչպէս նաեւ մարդոց) դեղեցկութիւնը աւելցնել։

* * *

Գեղեցիկ աղջիկ մը իւր սիրահարին սրտին մեղուն է։

* * *

Առանց սիրոյ սիրտ մը, կրակ մ'է որ չայրեր։

ԴԱՒԹԵԱՆ

ԲԱԴԴԻՆ ՓՈՓՈԽՈՒԹԻՒՆԸ

—

Ինչպէս երջանկութիւնը , նոյնպէս և դժբաղդութիւնը չատ անգամ հետզհետէ իրարու վրայ կը հասնին ։

Բաղդի այս տարօրինակ ընթացքին վրայ մարդ որքան մտածէ , այնքան կը զարմանայ և գիտէ թէ բնութիւնն ինչ օրինօք կը կառավարէ աշխարհը և դէպքի ետեր ո՞ր կը փանին զմարդիկ ։

Բազմաթիւ են այն օրինակները , որք կը հաստատեն մեր այս ըսածը ։

Դարաւոր ատոյգ պատմութիւններ կենդանի վկայ են այս ճշմարտութեան ։

Այս ատոյգ պատմութիւններն թէպէտ չհամարելով՝ մարդիկ չենթ՚ու պատմութիւններ այսինքն վէպեր ալ հնարած են , որպէս զի զմիմեանս կրթեն և բաղդին այլ և այլ փոփոխութիւններէն չը յուսահատին , երբ թշուառութեան հասնին , և չը հպարտանան երբ երջանկութեան ծայրը հասնին , այսինքն թէ երջանկութեան և թէ դժբաղդութեան մէջ միշտ անյողդողդ մնան ։

Այս կարդէն է նաև հետևեալ վէպիկը , որ թէև պարզ , սակայն զբօսեցուցիչ և հրահանգիչ է ։

Հար ու չկար մարդուկ մը կար , պարկեշտ և խելօքիկ մարդուկ ։

Սա գոհ էր իր վիճակէն և ոչ օր մը մտքէն անցուց Սուլթանի արքունեաց առջևէն անցնելու և պաշտօն մուրալու ։

Իր կինն որ քիչ մը փառասէր էր , կը փափաքէր որ իր ամուսինն քաղաքական պաշտօն մը առնու Սուլթանէն ։ Որքան կսեմպէր ամուսնոյն որ պալատին դրան առջև կենալով՝ ձեռք բանայ և պաշտօն մը առնու , այնքան ամուսինն կը մերժէր կնոջ խընդիրքը ։

Այս ատենուան սովորութիւնն էր որ մարդ երբ Սուլթանէն պաշտօն ուզէր , կերթար ձեռքը բաց կը կենար պալատին դրան առջև ։

Մարդուն կինն հնարք մը մտածեց , վասն զի քիչ շատ խելացի էր ։ ո՛ր կինն աշխարհիս մէջ անխելք է այս օրինակ պարագաներու մէջ ։

Օր մը մաղերը չակեց , ներկեց և իւղոտեց , դէմքին ալ այնպիսի փայլ մը տուաւ որով կարող էր ըսել սատանային , « մինչև չտաս ինձ աշխարհիս փառքն ու պատիւ և բոլոր հարստութիւնները և երկրպագութիւն չընես ինձ , Թոյլ պիտի չտամ քեզ որ ինձ նայիս » ։

Ղնաց կերաւ այս կինն արքունական պալատան առջև և թագաւորին անցած ատեն այնպիսի ակնարկ ձգեց դէպի արքայն , որ ցնցեցաւ և ելքտրակնացաւ իսկոյն ։

—Կին գու , գոչեց սա , ի՞նչ կուզես ։

—Տէր արքայ , յաւիտեան կաց . ամուսնոյս մի պաշտօն եթէ յանձնէք , պիտի տեսնէք թէ ո՛րպիսի խմաստուն ընթացքով ձեր գահուն օգտակար և ժողովրդեան սիրելի պիտի լինի ։

Թագաւորն արդէն կնոջ հրանոյշ նայուածքէն , գեղանայշ դէմքէն հիացած՝ հրաման ըրաւ որ նորա ամուսնոյն պաշտօն տրուի ։

Ալ այնուհետև բաղդը սկսաւ գործել . տարւոյն իւրաքանչիւր օրուան մէջ մեր բաղդաւոր մարդուկն պաշտօն մը կընդունէր և դրամական պարգևներ ։ Փառք ու հարստութիւն անդունդապէս կը վայելէր , վասն զի բաղդն իր եռանէն գալով՝ կռնակն երած էր . ի՛նչ մեծ երջանկութիւն մարդու մը որ եռանն ունի բաղդին յաջողութիւնն և քովիկն ունի բաղդին հրընչեցուցիչը — կինը ։

Մէկ տարուան մէջ գայմագամ , փաշա վալի և սատրազամ ըլլալը՝ ի հարկէ , բաղդին մէկ ծայրագոյն չնորհքն էր , թէև աւելի ճիշդն ըսելով՝ կնոջ չնորհքն էր . սակայն միթէ կինն ալ բաղդին մէկ չնորհքը չէ՞ ։

Բայց ամեն բան իր վերջն ունի , ինչպէս մեր բաղդաւոր մարդուկին յաջողութեանն ալ վերջը կար ։

Օր մը մեր բաղդաւոր սատրազամն իր կնոջ հետ Սև Ծովուն վրայ պտոյտի ելած էր մեծ նաւով մը , երկնքի վրայ ոչ իսկ ամպիկ մը կար , տիեզերքը խաղաղ էր ։ Մեր բաղդաւորն նաւին տախտակամածին վրայ գահաւորակի մը վրայ նստած՝ երբ քուրձ կը խմէր , յանկարծ նաւը կը ցնցի , սրճին ոսկեհուռ և աղամանդակուռ գաւաթն ի ծով կ՚ինկնայ ձեռքէն սըպրդելով ։ Վա՛յ , կաղաղակէ սատրազամն և նոյն միջոցին երբ ձեռքը կերկարէ որ գաւաթն առնու , սատրազամութեան մատանին ալ ծովը կ՚ինկնայ ։ Իսկոյն լուղորդներուն կը հրամայէ որք ծովուն մէջ մտնելով քանի մը ժամէն յետոյ գաւաթն ու մատանին կը հանեն ։ Սատրազամը կը հարցնէ լուղորդներուն , թէ ի՛նչպէս գտաք ծովուն տակը այս թանկագին մատանին ու գաւաթը ։

—Գաւաթն ուղիղ կեցած և մատանին ալ մէջը ։

—Եա՛ , կը գոչէ սատրազամը , այդ ինչ բարեդիպութիւն . և կնոջ կողմը դառնալով կըսէ . ավ կին երջանկութեան ա՛յ ծայրն հասանք , ասկէ անդին այլ ևս երջանկութիւն չկայ ։

Արդարև նոյն իրկուն երբ մօտակայ քաղաք մը ելան . հոն հասան սուրհանդակները և սատրազամին իշխանութեան մատանին առնելով՝ զինքն ամեն պատ-

ուէ և առտիճանէ ղրկեալ հրատարակեցին հրամանատ թագաւորին ։

Ա.յն օրէն ի վեր այս մարդուկն սկսաւ յոյժ ազգատ կեանք մը վարել իր կնոջ հետ · որ ուրիշ մխիթարութիւն մը չունէր , բայց եթէ իր երկան այս խօսքը թէ՝ «այս ևս անցանէ» ։

Օրեր անցան և թշուառութիւնն յոյժ ծանրացաւ , մանաւանդ որ մեր բազդատուր մարդուկն դարձել ոչ կարէր և մուրանալ ամաչէր , ուստի օր մը ըսաւ իր կնկան ·

—Ալ ամեն հնարք և ապրելու միջոցք սպառեցան , այլ ևս մահէն զատ ուրիշ դժբաղդութիւն չկայ, թէև մահն ոչ թէ դժբաղդութիւն այլ երջանկութիւն կրնայ համարուիլ մեզ · դարակին մէջ (տօլապ) կարծեմ քիչ մածուն կայ, բերը և ուտենք և ալ յանձնենք ղմեզ մահուան ։

Կինը գողդողալով ըսած որումյոյժ անօթի էր , երբ դարակին մտեցաւ և բացաւ զայն ; ճիչ մը արձակելով մարեցաւ ։ Մեր մարդուկն ապշութեամբ ինք մտեցաւ դարակին և ի՞նչ տեսնէ. —մածունին մէջ մուկ մը ընկած ։

Ա.յն ատեն դրեթէ անխռով իր կնկան մօտենալով ըսաւ ·

—Ելլէ՛ կնիկ , դժբաղդութիւնն իր ծայրը հասած է , ասկէ անդին ալ դժբաղդութիւն չկայ , երջանկութիւնն դուռնէ մեր դուռն հասած է , զի Աստուած չմոռնար որ իր ծառայներն յուսահատութեան մատնուին բոլորովին ։

Սակայն բարեկամ մը նոյն միջոցին ներս մտնելով աւետեց իրենց թէ թագաւորին չնորհացն վերստին արժանացեր էին, և թէ հարկ է մեկնիլ անտի և նորոգանալ Նորին Վեհափառութեան ։

Ա.յն օրէն ի վեր մինչև այս օրերս այն երկրին սատրապաձիներն իրենց մատնիչին վրայ փորագրած ունին այս խօսքը · « այս ևս անցանէ » ։

Ո՛րքան ընտիր բառոյական խօսք մ՛է այս այն մարդոց համար , որոց կեանքն միշտ բազդին վոխոխութեան ենթակայ է աշխարհիս մէջ ։

Վ.Ա.Ղ.ԻՆԱԿ Վ.

ՀԱՑՈՒՄ ՄԸ

Շատեր մեզի իրաւամբ կը հարցնեն թէ ինչո՞ւ համար ժամանակէ մ՛ի վեր Ազգ. ժողովոյ նիստերը գռնփակ ըլլալու վրայ են և թէ միշտ Ազգ. ժողովը գռնփա՞կ պիտի ընէ իւր նիստերը ·

Ա.յս օրինաւոր հարցման պատասխանը Մայր—Դիւանէն կսպասեմք ։

—o—

ՁԵԿՈՒՑՈՒՄ

Նիւթոց առատութեան պատճառաւ պարտաւորեալ եմք յառաջիկայ թերթերնուս թողուլ վերջին Համագումար ժողովոյ նկատմամբ մեր կարծիքը Լիմիտեդնէն եկած հեռագրի նկատմամբ մեր դիտողութիւնը և Տ. Ս. Փափազեանի Թ· Էֆքեարի մէջ ղրած մեկ յօդուածին պատասխանը ։

ՁՈՒԱՐՃԱԼԻՔ

Ձարմանալի է , Տօգթէօր , . . ը չատ կուրախանայ երբ իւր մեռած յաճախորդներուն չքեղ մահարձան մը կանգնեն ։

—Հեղինակները միշտ կուզեն որ իրենց հեղինակութիւնները փառակազմ ըլլան ։

* * *

Ժան պու նէ՞ եւրէք վար ըմըշ սէնտէ ։

—Մարի նէ՞ վար , հայր օլա ։

—Նէ օլաճագ , մէյէր էքմէք դըրդ բարայա էնմիշ . գայմէ վագթինտէն պէրի սապր էթ օրթալըդ ուճուզլանսըն , քէնտիմիզի պուլտուդտան սօնրա էվլէնիրիզ տէր տուրուր ըաըն , էյ պունտան պայգա նէ՞ ուճուզ վագըթա պէքլէյէճէիզ . Ժան ։ սէօյլէ՛։

—Նէ սէօյլէյիմ մատմազէլ , նուրթգում թուրթուլսու ։

—Պէնի Րուս օֆիսիէրլէ՞ր մի իսթէմէտի , գալըն էմմէնի թիւճճարլարտան հապէրլէ՞ր մի կէլմէտի Ժօղէֆ էքսէմտէ՞ն մի աիւշմէտի, ճօլ եադամա զիֆթ սագըդ մը օչմատը . պունլարը հէր սէնին ամուրըն իչին ֆէտա էթտիմ . չիմտիտէ պէնի այտաթմադ . էյ ինանըրսան քէնտիմի թէլէֆ եատճէիմ . իւհ՛ւ . իւհ՛ւ ։

—Ձանըմ նօնօմ աղլամա, եիւրէյինի եիւզմէ, պու հաֆթա իճապընա պագմադա բառօլ իտէրիմ ։

—Ժան պիլմիշ օլ պու գըշ էկէր պու իչ պիթմէդ իսէ , եիւրէյիմ եաղա դատար պիթէճէք տիր ։

—Աման սէօյլէմէ , էղլարըմ տիթրէյմէյէ պաշլատը , կիտէյիմ վարդապետի կէօրէյիմ էօյլէ իսէ ։

* * *

Երկու անձ ճամիւն վրայ .

—Մարդ մը երբ առաջին անգամ մեծ-նոր խա-

նի ճէմիչներէն ներս մտնայ , մէկէն ի մէկ կապչի կը ձեայ ։

—Ինչո՞ւ բարեկամ ։

—Պատերուն վրայի դրուագները կարդալով ։

—Ի՛նչ դրուագ են որ ։

—Խայտառակ խօսքեր ։

—Ատոնց հեղինակները ո՞վ են ։

—Անշուշտ հարկաւոր մարդիք , որոնք իրենց տաղանդը կուզեն հարկաւորի մէջ փայլեցնել ։

* * *

Ո՛հ սիրելիս , այսօր գլեղ չաս դարդարուն կը տեսնեմ , արդեօք պատճառն կրնա՞մ հասկնալ ։

—Ա՛յո՛ , այցելութիւն մը ունինք տալիք ։

—Ո՞ր կողմն սիրելիս ։

—Կը ներէք միւսիւ , այդչափ մանրամասնօրէն համար տալու պարտաւորութեան մէջ չենք դեռ ։

—Ինչո՞ւ չէ , մինչ ես ձեր խոստացեալը չե՞մ , և ինչո՞ւ չունենամ իրաւունք սոյն հարցմանս ։

—Իրականութեան նայինք . եօթն չաբաթուց չորրորդ կիւրակին ալ եկաւ , դեռ խօսքերու մէջն ենք ։

* * *

Մատաղէլ , հարցմունք մը պիտի ընեմ ձեզ , բայց կուզեմ որ չի վշտանաք ։

—Ըսէք միւսիւ ։

—Անցեալ օր մայրս դիտալով որ ձեզ հետ յարաբերութիւն ունիմ , խօսք բանալով ուզեց դիտմամբ ձեզ ատել ինձ , եւ տեսակ տեսակ անոտի չարախօսութիւններէ վերջը· Աչիւ մ՛ալ հանեց որ քառասուն ատրեկանի կը մօտեցնէր Կսայ կուզեմ իմանալ թէ արդեօք նոյն հաչիւը ճչդրիտ է ։

—Շատ կը զարմանամ ձեր մօրը ինձ դէմ ունեցած այդ հակակրութեան եւ իմ տարիքս այդպէս ևւելցնելուն պատճառն ալ չեմ հասկնար , բայց աչխարհս այսպէս է , մարդիկ երախտագէտ չեն ըլլար · մինչ ես ինչ աչօք նայած եմ իրեն ժամանակաւ , երբ մեր տան վերի յարկը վարձով կը նատէին . քու մեծ եղբայրդ օրօրոցին մէջ լացած ատեն գիշերներն անգամ քունս մէկդի դրած եկած նէննիներ ըած եմ ։

—Ալ յառաջ մի երթար սիրելիս , հասկցայ թէ մօրս հաչւոյն մէջ չատ սխալմունք կայ ։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ԾԱՆՈՒՑՈՒՄ

ԳԱՒԱՌԱԿԱՆ ՎԱՐԺՈՒԹԵԱՆ ԵՕԶԼԱՏՈՒ

. . . Խմբագիր ·

Բարեհաճեցէք հետեւեալ պաչտօնական ծանուցումը ազդասիրարար հրատարակել ձեր ազդօրատ լրագրոյն նախընթաց թիւերէրուն միոյն մէջ ։

Ժամանակ մը հետէ Մասիս լրագրոյն մէջ կեսարիայէն թղթակցութիւն մը կը հրատարակուի , որոյ մէջ եղած լուծ բոլորովին սուտ ըլլալը արդէն ծանուցուած է ։

Մասիսի յիչեալ թղթակիցը խարդախ եւ քսու անձ մը ըլլալով , այս անգամ իբրեւ թէ եօզղատ եկած եւ եօզղատէն թղթակցութիւն մը ըրած է Մասիսի հետ · նոյն օրինակ նամակ մ՛ալ « Ուղեւորութիւն » վերնագրով Մանդումէ պատուական լրագրոյ մէջ հրատարակուած է · որուն խմբագիրն եւ գրութեան ոճէն յիչեալ խարդախ թղթակցին գործն ըլլալը ակներեւ կը տեսնուի ։

Կը փութամք ծանուցանել՝

Թէ յիչեալ թղթակցութեանց պարունակութիւնն այնքան հեռի է ճչմարտութենէ , որքան հեռի է խաւարը լոյսէն ,

Թէ եօզղատու մէջ երբէք Առաջնորդական խնդրոյ դէմ ու դեր կուսակցութիւններ չկան ։

Թէ Գեր· Ղեւոնդ սրբազանի հրաժարականն Ընդհ· Գաւառական Վարչութենէ եւ միահամուռ ժողովրդեան կողմանէ չէ ընդունուած ,

Թէ Ղեւոնդ Սրբազանի վրայ « իբր թէ բռնութիւն կը բանեցնէ » ոճով տարօրինակ եւ անտեղի պրոյցներ բնաւ գոյացած չեն եւ չեն կրնար գոյանալ , քանի որ Ղեւոնդ Սրբազան երբէք բռնաւորական ոգի չունի , որով սիրելի եւ ղած է ընդհանուր եօզղատու ժողովրդեան իբրեւ անձնուրաց եւ ճչմարիտ հովիւ , հետեւաբար բոլորովին անհիմն են Մասիսի այդ թղթակցութեան եօզղատի նկատմամբ ամէն պարունակութիւններն ։

Դիւան Կրօնական ժողովոյ Գաւ· Վարչ·

Ատենադպիր Ատենապետ

Վարդան Քահ· Ց· Աբգարեան Յովհաննէս Քահ՛

Դիւան Քաղ· ժողովոյ Գաւ· Վարչ Եօզղատու

Վ· Ատենադպրի Ատենապետ

Յարութիւն Կ Նալպանթեան Յարութիւն Մ· Խանճեան

ՔԱԹԻԿ ԵՒ ՓԻԼՕ

Վույ դըզգարտաչ , սապահլար հայր օլսուն , ճանըմ պու նէ՞ հալ սիղտէ , ամապա էնսիւլթինի՞զ մի վար . հիչ պիր տէֆա բէնճէրէյէ չըդմամագ ։

—Սագըն հա Գաթիկ , ինանըրսան հիչ պիրիտէ տէյիլ . պու կիւնլէրտէ Անթուան Վիյէննատան իկէլէլի պէրլի էվլիմիղին կայլէսի չօգ , պիլմէզ տէյիլսի՞ն ա ։

—Կէօղլում եօգ , Ալլահ վէրսին , եօլճունուզուն կէլտիղի մինասէպէթի իլէ սուարէլէրինիզ չօղալսը ։

—Պարիթ օլսուն , ա՛խ դըզգարտաչ պըրադ , չէքտիղիմի պիլմէսին ։

—Բա նէ՞ վար Փիլօ ։

—Անթուանըն չօրպաճըսընը պիլիրսին ա կէչէն կիւն անասը իլէ պէրապէր գալդը էվէ կէլսի , օլ կէճէսինի Անթուան գօյ վէրմէտի ։

—Ֆիլօ լաֆընը ունուրմա պիր չէյ սօրաճաքմ ։ Անթուանըն չօրպաճըսը տէսիին էվի՞ մի տիր ։

—Եօդ քա ճանըմ , պէքեար խօտպինին պիրի ։ Նէ կուսթօտա ատամ օլտուղու չունտան աղնա քի , լապճին իլէ գալօշ կիյէեօր ։

—Բա վույ տէմէ , չիմտի էչիմ պայըրը ։

—Օ ադշամըսը արթըդ արըմտան եէրլերէ կէչաիմ . միւսիւ ժօղեֆին թագըմիարըտա կէլտիլեր , Անթուան տէրսէն չօրպաճըմ տըր տէյերէք հէբտինէ բրէզանթէ էտէյօր , ընար տէրսէն պիր լապճընըն պաղընա , պիրտէ բանթէլէօնուն չէօղիւլմիւշ տիւյմէլերինէ պագարըար , արթըդ եէրլերէ կէչտիմ գըզ գարտաշ ։

—Ֆիլօ , լինանըրսան նադլ էթմէ , էյ չիմտի չըլտըրըրմ ։

—Տանս վադթի Անտօն պուննուտա կիթտի տավէթ էթտի , կիւնահրմտան մէյեր օյնամագտա պիլիր իմիշ . օյոննուն օրթասընտա պիրտէ նէ՞ պագարըմ , պիր գըրմըզը գուշագ տըր օրթալարտա կէզիյօր , մէյեր գուշաղը չէօղիւլմիւշ բանթէլօն տըր տիւշմէյէ պաչլատը ։ քա պարէ սօն բարթիտէ տէ օլմասըն , էյ արթըք հէմէն քէնտիմի սալօնտան տըշարը աթտրմ ։

—Բա վույ Սուրը Անտօն , պու նէ չէյլերէ բաստ կէլմիշին գըզ գարտաշ ։

—Պունլարլա պիրթօտէ նէ ճանըմ . պիր արա պիր սէս տիր գօյ վէրտի ։ մէյեր մանի չըղըրտաճադմըշ ։ քա նէ՞ տէսէ էյի ։

—Բէնտի կիպի կուսթօսուղ պիր չէյ տէ օ օլմալը ։

—Ատամ աման ֆիլօսը ,

Նու էնկինտէ կէզէն աճէպ քիմին ֆիլօսը ։

Բէնտի պէյազ ֆիտտանընա բէք հադըշմըշ ֆիլօսը ։

Էյ արթըդ իւսթ հանընը տէյէմէ յօրըմ ։ պիւթիւն սալօնտա պուլունան խալդ բըրթ հաիպ կիւլերլեր , հիւրիւմէ պագըպ Ֆիլօ սէնի իչին տէյօր տերլէր։ Էյ նէ սահաթլար ըտը քի կէչիրտիմ ։

—Ա՛յդըրը սօյ սընըրլարըմա տօգանտը ։ գուղում Ֆիլօ նադլ էթմէ քաֆիլ գօմշուլար տույար . պիզէ կէլիրսէն չու մահուտուն լաֆընը օ վադթի թէքմիլ էթ ։

ՆԱՄԱԿ Ը Ը

Միւէլլիֆ էֆէնտի

Նու աթիտէքի մէքթուպու եօլտան պուլմուշ օլտուղումտան , գօրէհասընը թարաֆը ալիյէնիզէ եօլլամըշըմ տըր ։

* * *

Ա՛խ իքի կէօզիւմ նուրի

Պու նէ իչլեր տիր պաշըմա կէլտի , օլ կիւզէլիմ եազ գարուլարը գաբանմազա պաչլատը , սանըրսըն քի եիւրէիմին պաղրը արապա վիֆտի իլէ պօյատաբլար ։ Ա՛խ օ նէ կիւզել կիւզել կիւնլէր իտի քի կէչիրտիք , կէճէլերի օլ չըմէնտըֆէրին քում օվասընտա տուտում իլէ կէչտիղիմ վադըթի հաչան հաթըրլարըմ պատօնունուզու սալլաեարադ ֆիտան կիպի գարչըմա չգտարգլարընը , քէնտիմ քէնտիմտէն չգրըպ թավան արալարընտա կիպլէնմէք իսթէեօրըմ ։ Ա՛խ , վա՛խ օ Սէվի պահճէնին գաբուլարընը գաբալը կէօրտիւքճէ հէեալ բէրտէսի իլէ աթ ճամպազլարը ֆիքրիմէ կէլիեօր ։

Շուրաճըգտա եէտի Գուլէ կազհանէսի ժարտէնինին իչինտէքի ինճիր իլէ նար աղաճլարըն արասը հաթըրմա կէլտի , գապիի օլսատա օ ֆիտանլէը տիլէ չըգըպ , տիչլերինիզի տըշարը պըրագարադ պիւլպիւլ կիպի չըղըրտըղընըզ օբէրա բարչալարընը սէօյլէսէ իտիլէր , տա՛խ աճապա գըշտա էտէճէք ամուրլարըմըզըն թաթլըլըգլարը պունլարը ունութտուրաճա՞գ մը ։

Օ նէ իգրամլար ըտը քի սիզլերտէն կէօրտիւմ . հէր ադշամ օն իքիչէր պուչուք տիրհեմ գապագ չէյիրտէյի թայինինիզի՞ մի ունուտայըմ , Գալըագճը եալընընտա չայըր իւսթինէ մինտիլինիզի սէրիպտէ պէնտէնիզի օթուրթմանընը՞ մը , գուվվէթի վէրիր տեեէրէք օլ նէտիրտիղին աճէմին ֆընտընը մաճունլարընը՞ մը , օլ եիւրէյիմ կիպի քէպապ օլմուշ մընըրլարընը՞ մը , մարուլլարըն կէօպէքլերինի՞ մի . էյ հանկը պիր չիք իգրամլարընըզը ունուտայըմ ա պէնիմ ճիյէրիմին իչի ։

Արթըդ գալէմիմ իլէրու վարմտաեօր , եիւրէյիմ իսթէյօր , ֆագաթ կէօղէրիմէ բէրտէլէր էնիեօր . աֆ էթ պէօյլէ ազ կէօրիւշտիւիմէ . պէքլերիմ սէնի , հէր կիւնքի կիպի քիմսէս գարուսունտան կէլմէ , օ եօլ բէք թէհլիքէլի օլտու , պու ախշամ ախըր գաբուսունտան կէլ ճիյէրիմին բարէսի ։

Ըէնին վէրճինին

Ա Զ Դ

Երիտասարդ մի, որ Մայրաքաղաքիս մէջ բարձրագոյն վարժարանէն ուսանից եւ բարի վարուց վկայական ունի, տեղեակ է Հայ. Գաղղ. եւ Թուրք լեզուաց, Թուաբանութեան, Տօմարակալութեան եւայլն եւ կը դրէ մաքուր ու դեղեցիկ դիր: Կարող է վարել դպրատանց մէջ երկրորդական դասատուի, փոխ–Տեսչի, ընդհանուր հսկողի եւ դասատիարակի պաշտօն. վաճառատանց մէջ խմբագրող եւ ստուգարակալ գրագրի, գործակալի (Գօլոյ մէջ կամ դուրսը) եւ այլ պաշտօններ: Ունի պատուական երաշխաւորութիւն:

Դիմել ի խմբագրատուն Մամլոյ:

ՕՐԱՑՈՑ
1883 ՏԱՐԻՈՑ
ՍԵՊՀԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ Ս. ՓՐԿՉԻ ԱԶԳԱՑԻՆ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ
Գին 1 դահեկան
ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԱՄԵԱՆ

—

Կը գտանուի ամէն գրավաճառաց քով, նաեւ Ազգային Հիւանդանոցի դրասենեակը ի Մեծ Նոր խան թիւ 49:

—•—

ԳԱՏՄՈՒԹԻՒՆ
ԱՆԴԼԻԱՑԻՈՑ ՎԱՃԱՌԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ
Մ. ՇԷՔԵՐ ԳԵՐՄԱՆԱՑՈՒ
Թարգմանութիւն Մարկոսի Աղաբէկեան
Ի ՆՊԱՍՏ ԱԶԳ. ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻ
Գին 7½ դահեկան

Պատուարժան Թարգմանիչը Մարկոս Էֆէնտի Աղաբէկեան ասոր ընծայեր գործը բոլորովին Ազգ. Հիւանդանոցի նուիրած ըլլալով, ի նպաստ նոյն հաստատութեան պիտի վաճառուի:

Կը գտնուի Ազգ. Հիւանդանոցի գրասենեակը ի Մեծ Նոր–ն թիւ 49 եւ բոլոր գրավաճառաց քով:

—•—

ՄԱՏԵՆԱԴԱՐԱՆ ԺՈՂՈՎՐԴԱՆ
ՏՕԹԹԷՕՐ Մ. Բ. ԻՒԹԻՒՃԵԱՆ

Մատենադարան ժողովրդական տարեկան հատորներու թիւը պիտի ըլլայ 12, եւ պիտի բաղկանայ ընդ ամէնն 800 երեսներէ:

Բաժանորդագրութիւնք վճռամեայ են, եւ գինն հինգ դրուշ:

Գաւառային բաժանորդք, ճամբու ծախքով վճռ դուշ վճարելու պարտաւոր են:

Բաժանորդ չեղողն, ամէն հատորի համար իր ճանաւոր գինը պիտի վճարէ:

—•—

ԲՕԼ ՏԸ ԳՕԳ
Կ Ի Ս Թ Ա Վ

Ասոր գործակից վիճակահանութիւնը որ Բօլ աը Գօգի նշանաւոր գործքերէն մին է, հետեւեալ թերթ առ թերթ պիտի հրատարակուի: Մէկ մի թերթին գինն է 30 փարա: Կը գրանաւորին է Ց. Չինչիրճեան դրատունը Թահմազ փաշա ողկոց թիւ 239,

Ա Զ Դ

Արտաքին գործոց պաշտօնատան թղթակցութեան սենեկի վարժի անդամներէն Յովհաննէս Էֆէնտի Մարգարեան, որ երբեմն Մանաստիրի վիլայէթի թարգմանչութեան եւ յետոյ Բերայի, Իւսկիւտարի եւ Կ. Գօլոյ առեւտրական մէջ առաջին քննիչ դատաւորութեան եւ Երբեմն Անդրանուալոյ կուսակալութեան մէջ Օրթաքէօյ դատարանի ընդհանուր դատախազութեան պաշտօնները վարելով, քանի տարիէ ասկի Կայսերական բարեհոլամ հաւանաւորութեան նոտարեայ է, այս անգամ ըստ օրինի իրաւագիտական քննութիւն առած եւ Արդարութեան պաշտօնատունէն փաստաբանութեան առանձին կարգի վկայականը առած ըլլալով, պատիւ ունի ծանուցանել Արդոյ Հասարակութեան որ ամէն կարգի պատժական եւ առեւտրական գործոց վրայ նորդութիւն պիտի առանձնէ:

Կեդրոնատեղին է Գալաթա Փիւրէքճիլէր փողոցին մէջ Զիվէր պէյ խան վերի յարկ 17 թիւ սենեակը:

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ ՀԱՑՈՑ ՄԻԱՑԵԱԼ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

—

ՄԱՆՐ ԱՒՄՄՈՒՆՔ
ԳՐԻՍՏՈՆԷԱԿԱՆ ՀԱՒԱՏՔՈՑ
Եւ Արուեստի պատմութեան Աւետաբեր

Մարկոսեան Գրիդոր Էֆէնտիի այն աշխատասիրութիւնն որ մեծ ընդունելութիւն գտած է ազգային վարժարանաց մէջ, Միացեալ Ընկերութեանց նուիրած լինելով հեղինակին, այս անգամ մաքուր տպագրութեամբ եւ գեղեցիկ պատկերներով զարդարուած ի լոյս ընծայուած է եւ կը վաճառուի բոլոր Հայ գրավաճառաց քով ի գին 60 բարայի:

—•—

ԳՈՐԾՆԱԿԱՆ ՓԵՐԶԱՆՈՒԹԻՒՆ

—

ՅՐԱՆՑՍԵՐԷՆ ԼԵԶՈՒԻ
Երկասիրեաց Թովմա Թէրզեան

Ազգային բազմարդիւն գրագէտ եւ կայսերական վարժարանին դասատու Թ. Թէրզեան Էֆէնտի այս անգամ իւր Անի տեղի Փերազանութեան Բ. մասը ի լոյս ընծայած է Վենետիկի Մխիթարեան հարց մաքուր տպագրութեամբ:

Անի տեղի իբրեւ կատարեալ եւ դիւրաւսոյց մէթոտ, զանի գաղղիագէտ ազգայիններէ ընդունուած ըլլալով, մեր կողմանէ դովեստ չտալէլ աւելորդ կը համարիմք, եւ կը հրաւիրեմք գործադրող ուսուցիչս եւ դիպուածքաղս որ փութան ասոր Բ. մասէն ալ լաւ օգուտներ քաղել:

Կը ծախուի զանի Հայ դրավաճառաց քով, գին 6 դահեկան: Կեդրոնատեղին է Միխիթարեան Հարց գրատունը ի Բէյօղլուի բազար, Գեղրտ խան:

ԽՄԲԱԳԻՐ—ՏՆՕՐԷՆ
ԳԷՈՐԳ Ե ԱՇՎԱՆԶԵԱՆ